

Beszámoló az „Iskolakert” programunkról (2021)

Helyszín: Kondorosi Petőfi István Általános Iskola és Kollégium „Tölgyike Iskolakert”

Az Agrárminisztérium által elindított Országos Iskolakert-fejlesztési Programot 2019-ben örömmel fogadtuk. Az országosan meghirdetett III. ütemhez adtuk be pályázatunkat, mint kezdő iskola. Azóta sok idő eltelt és sajnos a vírushelyzethez alkalmazkodva próbáltuk programunkat megvalósítani, a kertet életben tartani. 2020 nyarán megtörtént a talajfeltöltés az általunk kijelölt helyen. Augusztusban az 1. haszonnövény (7 tő csicsóka) elültetésére is sor került a kerítés vonalában, ami Nagy Piroska mentorunknak köszönhető. A tövekből 3 tő megeredt, s azóta szépen fejlődik (ld.fotó). A tantárgyfelosztás alapján a „technika” órákat 5-7. osztályig e cikk írója tartotta, míg a 8. osztályt egy másik kolléganőm, aki egyben az intézmény vezetője is. A tanév kezdetén az órákat arra használtuk fel, hogy megismertessük a tanulókkal a helyszínt s felkeltsük bennük a tenni akarást. Megbeszéltük, elterveztük, hogy milyen munkafolyamatok végezhetőek el ősszel. Az új NAT alapján az 5. osztályban a technika és tervezés tantárgy tanterve négy modulja közül iskolánk a „C” modult választotta, ötvözve az „B” modul 1-1 elemét.

A tanév **őszi időszakában** minden évfolyam tanulóit igyekeztünk bevonni. A terület gyomtalanítása és az ágyások kialakítása után a pályázatban kapott vetőmagok közül kiválogattuk azokat, amelyeket ősszel elvethetőek voltak. A legnépszerűbb a salátamag vetése volt, és a kelést és fagytúrést illetően is a legsikeresebb. Rukkola vetésével is próbálkoztunk, de csak néhány mag indult fejlődésnek. Az őszi fokhagyma dugtatása előtt a tanulókkal megbeszéltük, hogy miben más a tavaszi és őszi fokhagyma. A felhasználásukra is voltak tanulói ötletek pl. a kolbász készítésénél.

A korai zöldségfélék közül a zöldhagymát említették a gyerekek. Így felajánlásból apró vöröshagymát ültettünk el mélyre, bakhátas feltöltéssel. Korai betakarítású vöröshagyma reményében szintén apró vöröshagymát dugattunk. A lányok számára a kapott és felajánlott virághagymák ültetése érdekes feladatnak bizonyult. Így kerültek a különböző színű tulipán, jácint, krókuszmagok az I. ágyásba tanulói tervek alapján. A vegetatív szaporítási módok között még sor került a tőosztásra a nőszirm ültetésével, mely ágyások leválasztását szolgálta a komposztálótól.

A **téli időszakban** vetőmagcsíkokat és madáretetőket (ld. fotó) készítettünk tejesdobozból az 5. osztályosokkal. A kert fáira felaggattuk a magokkal megtöltött etetőket. Az ágyások

szegélyeit műanyag ásványvizes/üditős flakonok felhasználásával terveztük elkészíteni. A gyerekekkel a flakonokat homokkal töltöttük meg. Az ágyások közötti utak bontott téglalrakásával sármentessé vált. Ebben és a flakonok lerakásában az iskola karbantartói voltak segítségünkre a kedvező időjárás alkalmával. Ez még folyamatban van, nem sikerült befejezni. A kert elnevezése is még a tél beállta előtt megtörtént. Az egyik 5. osztályos kislány egy kis tölgyfacsemetét ajánlott fel, s innen már a név is adott volt. Így lettünk "Tölgyike" Iskolakert.

A **tavaszi időszak** az ágyások gyomtalanításával kezdődhetett, hisz a tél viszonylag enyhe volt. A tantermi munka során a rovarhotelhez szükséges farönkökbe a különböző átmérőjű furatokat a 7. osztályos csoporttal előkészítettük. Ez nagyon izgalmas feladatnak bizonyult. A lányok között volt, aki kezében már többször megfordult a villanyfúró. Aki számára ez ismeretlen eszköz volt, még ő is felügyelettel ki mert próbálni, s örült az általa készített furatnak. A rovarhotel elhelyezésében, felépítésében szintén az iskola karbantartói segítettek a munkámat. A fák lombozata miatt új, naposabb helyet kell majd keresnünk a következő tavaszra.

Sajnos, március 08-tól kezdődő **digitális oktatásra** való áttérés megszakította a vetési folyamatot. Ez idáig a salátamag, a borsó, sárgarépa, levélpetrezselyem, cékla és a retekmag került az ágyásokba. A többi ágyásba való mag, a tavaszi fokhagyma, a dughagyma talajba juttatás, a növények gondozása a felnőttekre maradt. Iskolánk alapítványa kérésünkre beszerzett egy esővízlopót, amit a pályázaton kapott műanyag hordóval karbantartóink az egyik, iskolakerthez közeli esőcsatornával összekötöttek. Az 5. osztályos tanulóknak elküldtem erről egy fotót, s kértem őket, hogy találják ki, hogy: „Mit csinál Gyuri bácsi?”

Május 10-én a gyerekek végre visszatérhettek az iskolába, s folytatódhatott a munka. Sajnos, csak elmondásom alapján tudhatták meg, hogy a földi bolha ellen hogyan vettem fel a harcot, ami a rukkola levelét akarta elpusztítani. Bár otthoni feladatként nagyon jó ötleteket gyűjtöttek annak vegyszer nélküli elpusztítására. Megfigyelhették, hogy mi minden változott azóta, hogy nem jártak iskolába. Rácsodálkoztak, hogy már vannak olyan zöldségfélék, amiket be lehet takarítani. Így került sor a bakhátas takarású zöldhagyma, saláta, retek felszedésére. Gyakorolhatták azt a munkafolyamatot, mely során a zöldség eljut az asztalra. Vidám zöldséges tálat állíthattak össze az u.n. kiskonyhánkban. A zöldhagyma önmagában való fogyasztása a fiúk körében aratott nagy sikert. A gyerekeknek lehetőség volt 1-1 fej salátát, zöldhagymát, néhány fej retket hazavinni. A kora tavasszal sűrűre vetett salátanövények ritkításával palántákat biztosíthattunk azoknak, akik otthon szerették volna kinevelni a fejeket. A gyerekek gyakorolhatták a palántázás menetét, remélve, hogy otthon is módjuk lehet rá. A virágosításra szánt ágyás betelepítése elmaradt, csak az ágyások végében tudtunk néhány egynyári virágot

vetnünk. A kert bejáratához azonban palántáztunk egy raklap-ágyásba virágokat, amik szépen fejlődnek. Zöldtrágyához készítettünk az 5. osztályosokkal trágyalevet. A szabadban hagytuk forni. A keletkezett szag igen riasztó volt a gyerekek számára. A felhasználásra már az iskola befejezése után kerülhet sorra. Május hónapban még próbálkoztunk 1-1 sor karalábé, spenót, petrezselyem, borsó vetésével, de a száraz, meleg időszak nem kedvezett a fejlődésüknek. A vakond számára kedvező tápláléknyerő helynek bizonyult 1-1 ágyásrész, s ezzel a növény pusztulását eredményezte. Az 500 l esővizünk is elfogyott, s nincs utánpótlás. A kert mellett lévő füves pálya öntözőberendezése enyhített a szárazságon, de csak az ágyások egyik részén. A kerítés tövéhez palántált futóparadicsom és bab öntözése csak kézi locsolóval oldható meg. De megéri, mert már ott vannak az apró zöld paradicsomok és babhüvelyek. Az egyik kollégánktól kaptunk uborka, paprika, padlizsán és zellerpalántákat, amelyek szépen fejlődnek.

Az **iskola befejeződött**, de a táborozó gyerekek továbbra is be tudnak jönni a kertbe, s 1-1 munkafolyamatba be tudnak kapcsolódni. A nagy meleg azonban komoly akadály. Így csak a reggeli órákban szedhetnek egy kis borsót kóstolásra, vagy petrezselyem zöldet gyűjthetnek csokorba. Megfigyelhetik a növények fejlődését a megfelelő életfeltételek biztosításával és mi történik, ha valamelyik hiányzik. A locsolás az iskola dolgozóira marad, ami a nagy meleg, a szabadságolás és a kötött munkaidő miatt nem egyszerű szervezési feladat. Az automata öntözőrendszer enyhíti a szárazságot. A természet körforgását figyeljük, a növények igényeire azonban tekintettel leszünk. Ami megtermett, azt betakarítjuk és a termést felajánljuk azoknak, akiknek erre szükségük lehet.

Összességében a vírushelyzet okozta nehézség ellenére az elmúlt tanévben a semmiből mégis sikerült egy életteli iskolakertet kialakítani. Reméljük, hogy a következő tanévet már teljes egészében úgy tudjuk tervezni, hogy a kert adta örömeiben, tevékenységekben a gyerekek részt tudnak venni, s a természet körforgását mind inkább meg fogják érteni. Van feladatunk ezen a téren, s nem is kevés. Bízom benne, hogy tudatosodni fog bennük a vegyszer nélküli termesztés. A kiskonyhában 1-1 jó recept felhasználásával főzhetünk, süthetünk, savanyíthatunk, amit a vírushelyzet miatt nem tehattünk. A digitális oktatási formában megvalósított továbbképzés sokban segítette munkámat. Köszönöm a képzők alapos, segítőszándékú felkészültségét. Kondoros, 2021. június 28.

Lónai Sándorné kertvezető